

V Avstriji bo sestavil novo vlado zopet dr. Seipel. Brezverski socialisti, ki so upali, da bodo sami lahko gospodarili v Avstriji, bodo morali tvoriti samo opozicijo.

Za združitev Avstrije z Nemčijo se je začelo zopet delovati. Francoski krogi, in tudi v krogu Male antante so pa proti temu in se bo ta združitev gotovo še morala odložiti.

Albanija — kraljestvo? Beg Zogu bi rad bil kralj. Ker je dober služabnik Mussolinijev, mu bo ta gotovo tudi krono kupil. Toda doma pa ni vse tako v redu, kot Beg Zogu dopoveduje in zna priti v tej mali državi zopet do revolucije.

Kaj je novega?

Romanje na Velehradu od 12. do 18. avgusta 1927. Na pobudo jugoslovanskih škofov se bo v proslavo velikega jugoslovanskega jubileja ob 1100-letnici našega apostola in prosvetitelja sv. Cirila priredilo prvo slovensko romanje na Velehrad. Med potjo si bomo ogledali najlepše slovaške in češke kraje ter stopili v stik z bratskim češkim in slovaškim katoliškim ljudstvom. Čehi in Slovaki se že pripravljajo za bratski sprejem slovenskih romarjev. Organizacija romanja je poverjena Apostolstvu sv. Cirila in Metoda ter podpisane odboru. Po dogovoru s češkim Apostolstvom sv. Cirila in Metoda se je določil naslednji program: 12. avgusta popoldne odhod iz Ljubljane, zvečer odhod iz Maribora. 13. avgusta zjutraj prihod na Dunaj; ogledovanje mesta. Okoli štirih popoldne odhod v Bratislavo, slovaško prestolico. 14. avgusta (nedelja) služba božja v Bratislavi. Okoli 9. ure odhod iz Bratislave, vožnja skozi najlepše slovaške kraje (kosilo bo v Trenčinu) do velehradske postaje Ubersko Hradišče. Okoli 6. ure popoldne prihod na Velehrad. Pozdravi, večernice; priložnost za spoved. 15. avgusta služba božja. Slavnosti. 15. avgusta popoldne odhod v Prago. 16. in 17. avgusta ogledovanje Prage; vmes izlet v Staro Boleslavo, slavno češko božjo pot (kraj mučeniške smrti sv. Vavrlava). 18. avgusta prihod v domovino (skozi Dunaj in Maribor). Cene: II. razred 1300 dinarjev; III. razred 900 dinarjev. V tem je vračunjena vožnja, hrana in prenočišče. Skupna hrana se prične z večerjo v Bratislavi. Ves čas se bomo vozili s svojim posebnim vlakom. Na Slovaškem in Češkem nam bodo pri vodstvu pomagale slovaške in češke katoliške organizacije. Prijaviti se je treba čim prej, najkasneje pa do konca maja. Ker je za romanje veliko zanimanje, zato opozarjamo, naj se romarji čim prej prijavijo. Vsak priglasenec dobi začasni program in položnice, da takoj po prijavi plača prvi obrok: za II. razred 400 Din, za III. razred 300 Din. Ostala vsota se mora plačati v dveh nadaljnjih enakih obrokih. Drugi obrok mora biti plačan do 10. junija, cela vsota pa najkasneje do 10. julija. — Odbor za romanje na Velehrad, Maribor, Glavni trg 7.

Župnik Franc Planina †. V soboto, dne 14. t. m. je ob četrt na 11. dopoldne umrl župnik pri Sv. Bolfenku pri Središču ob Dravi g. Franc Planina. Pokojni je bil rojen dne 22. februarja 1873 v Podsredi. V mašnika je bil posvečen 20. julija 1900. Sedanja župnija je nastopil 2. novembra 1916. Zadnji čas je moral veliko trpeti zavoljo svoje težke bolezni. Bil je v bolnici v Mariboru in Ormožu. Sedaj je doma podlegel svoji bolezni. Pogreb blagega pokojnika se je vršil v turek, dne 17. maja, ob 10. uri dopoldne pri Sv. Bolfenku. Rajni je bil znan po svoji dobri volji, gostoljubnosti, šaljivosti in govorniškem talentu. Bil je vnet dušni pastir, ki je skrbel posebno za lepoto hiše božje. Vsi, ki so poznali blago srce pokojnega g. župnika, ga bodo ohranili v najboljšem in hvaležnem spominu!

Poročila S. L. S.

Shod Slovenske ljudske stranke pri Sv. Martinu pri Vurbergu se je vršil v nedeljo, 15. maja ob izredno lepi udeležbi domačinov in sosedov od Sv. Barbare in Vurberga. Shod je vodil predsednik krajevne organizacije SLS g. Dominik Ramuta. Narodni poslanec Žebot je govoril o političnem in gospodarskem položaju s posebnim ozirom na najnovejšo dogodke. Ljudstvo je navdušeno odobrilo delovanje naših poslancev, je izreklo neomajano zaupanje Jugoslovanskemu klubu, osobito njegovemu načelniku dr. Korošcu in se je izjavilo tudi, da soglašajo s taktiko, ki jo je klub vodil zadnji pol leta. Posebno so ljudje zadovoljni, da se je odpravila prijava vina, da se je popolnoma odpravila carina na galico, da se je znižala dohodnina skoro za eno tretjino, da se je desetek za mala in srednja kmetstva posestva med starši in otroci za slučaj smrti popolnoma zbrisal, pri prevzemanju ali nakupu pa znižal za eno tretjino oziroma za polovico. Da so naši poslanci rešili Sloveniji deželno premoženje, znači velikansko pridobitev za nas. Če ne bi naši poslanci v dveh kratkih mesecih nič druga dosegli, kakor te stvari, že znači to za naše kraje ogromen uspeh v gospodarskem oziru. Ljudje so odkrito izražali svoje zadovoljstvo z našo stranko in njeni voditelji in povdarjali, da je treba, da se to delo čimprej zopet uspešno nadaljuje. Za Žebotom je govoril še oblastni poslanec in tajnik Ovčar o delovanju in važnosti oblastne skupščine. — Po shodu, ki je potekel lepo mirno, smo se zbrali člani krajevne organizacije in zaupniki k posvetovanju o važnih zadevah. Poslanec Žebot nam je dal razna pojasnila. Osobito smo govorili o nujno potrebni regulaciji Drave, ki pri Sv. Martinu in Vurbergu trga najbolj rodovitno zemljo. Nadalje smo povdarjali, da je treba resno misliti na zgradbo mostu pri Dupleku. V to svrhu se je sestavil iz domačih mož vseh strank odbor, ki ima nalogo, da vrši predpriprave. — Ob 11. uri se je vršil sestanek še v Spodnjem Dupleku pri g. Rojku.

Shod SLS se vrši v Pišecah v nedeljo 22. maja po ravnem sv. opravilu v verandi g. Ivana Kostevca. Ker govorijo na shodu narodni poslanec Škoberne in oblastna poslanca Tratnik in Podvinski, vabimo na shod domačine in okoličane v obilnem številu.

Laško. Kdor bi mislil, da se naše ljudstvo ne zanima za javno življenje, bi se motil. V nedeljo, dne 15. maja se je vršil tukaj krasno obiskan shod SLS, na katerem sta govorila poslanec Deželak in dr. Godnič.

Vsiljivi agenti. Dasiravno smo že opetovano v »Gospodarju« opozarjali ljudi, naj ne nasedejo praznim obljubam tujih agentov, ki na židovski način ponujajo neke srečke in izvajljajo ljudem denar, vendar dobivamo vsak dan poročila, kako tuji-agenti goljufajo neuke ljudi, opozarjamo na sledeče: Če agentu plačaš aro 300 Din in mu daš svoj podpis, moraš nato še plačati 19 obrokov, predno so srečke tvoje. Tako je bilo n. pr. pri Sv. Barbari in Sv. Marjeti osleparjenih nad 60 ljudi. Vsi so mislili, da so s prvimi plačili vse plačali. Ako agente niso povedali kupcem srečk, da je treba plačevati še mesečne obroke, ima vsakdo pravico terjati svoto, ki jo je plačal agentu na roko, od banke nazaj. Agenti so ljudem govorili, da dobi vsakdo, kdor hoče, denar pri Narodni banki ali Gospodarski banki v Mariboru nazaj, kadar hoče. To je laž. Navedeni banki nimata s to kupčijo prav nič opraviti. Radi tega je postopanje agentov goljufivo. Ljudje ne vedo nič o obrokih in tudi o vrnitvi goraj omenjenih bank ni prav nič res. Svetujemo vsem prizadetim, da takoj javijo orožniški postaji, kako so jih agenti prevarili. Svarimo pred temi ljudmi. Pazite, komu date svoj podpis in denar. — F. Z.

Ubegli kačak. Iz mariborske kaznilnice je pobegnil dne 14. t. m. popoldne na 20 let ječe obsojeni kačak Ašim Kodrijevič iz kraja Repi pri Prištini v Južni Srbiji. Delal je v gramozni jami poleg kaznilnice in porabil priliko, ko paznika ni bilo v bližini, ter neopaženo izginil. V mariborski kaznilnici se je nahajal od 18. maja 1922 ter ima na vesti številne umore, rope in tatvine. Pobegnil je v obleki kaznjencev, govori po arnavtsko in srbsko.

Zlata poroka. Dne 14. maja je slavil na Smolniku nad Rušami zlato poroko veleposestnik g. Franc Grizold s svojo ženo Jerco roj. Pajtler iz St. Lovrenca na Pohorju. Jubilanta sta imela 12 otrok, od katerih se veselili njune zlate poroke še šest. Grizoldova hiša je znana daleč na okrog kot narodna, krščanska in v gospodarskem oziru napredna. Jubilantoma in celi družini Grizold ob slovesnosti zlate poroke čestitamo prav iskreno!

Požar v Rušah. V sredo, 11. t. m. je nenadoma izbruhnil ogenj v gospodarskem posloplju g. Lingelja v Rušah. V par trenutkih je bilo celo posloplje, ki je bilo moderno in vzorno urejeno, v objemu plameňa. Rešiti so mogli komaj živino in nekaj strojev. Na kraj nesreče so prihiteli štiri požarne brambe, ki pa niso stopile vse v akcijo, ker je bilo že prepozno. Kako je ogenj nastal, je uganka. Posebna nesreča je to, da je gospod Lingelj pogorel že v četrti v sedanjih gospodarski krizi. Pač težek udarec!

Velik požar v Jareninskem dolu. V ponedeljek, okrog 3. ure zjutraj je nastal velik požar v Jareninskem dolu. Goreti je začelo s slamo krito posloplje posestnice Marije Gornik. Ker ni nikjer v bližini gasilnega društva, se je ogenj naglo širil in preden so pozvali potom najbližnjega telefona ki je skoro eno uro oddaljen od kraja požara, mariborsko gasilno društvo, je bilo že celo posloplje v plamenih. Mariborski gasilci so bili obveščeni krog 5. ure in v nekaj minutah je odbrzela na mesto požara velika avtoturbina, ki je dospela ravno še pravočasno, ko se je ogenj že začel širiti na v bližini stoječo hišo, hlev in manjše gospodarsko posloplje. Iz bližnjega ribnika so bile takoj napeljane cevi in posrečilo se je rešiti ostala posloplja, dočim je posloplje, kjer se je ogenj začel, popolnoma pogorelo. Uničeni so poleg tega vozovi in poljedelski stroji, ki so stali v šupi. Škoda je zelo velika ter je le deloma krita z zavarovalnico.

Strašen roparski umor v Slovenskih goricah. Zadnja leta se je v Slovenskih goricah v okolici Jarenine in Sv. Jakoba zgodilo več težkih zločinov, ki so ostali še do danes nepojasnjeni. Omenimo samo strašen dvojni umor posest-

nic Weingerl, ki sta bili ubiti s sekuro, dalje najdeno truplo neznanega moškega v Scherbaumovi šupi na Pesnici in še več drugih slučajev bi lahko navedli. In sedaj zopet se je v noči od ponedeljka na turek zgodil še nov, še groznejši zločin, kojega povod je bil zopet pohlep po denarju, ki je zločinca tako omamilo, da se niso ustrašili niti pred strašnim dejanjem ubiti človeka, da zadoste svoji pohlepnosti. — Gostilna Nedeljko stoji v Jareninskem dolu precej v samoti. Vodil jo je gospodar Ferdinand Nedeljko, skupno z ženo Marijo. Imela sta več malih otrok; družina je živela v precejšnjem blagostanju. Nedavno je bil gostilničar od neznanega tatu okraden. Zmanjkala mu je ura in nekaj denarja. — V noči od ponedeljka na turek pa je zadela družino strašna usoda. Neznani zločinci so se v temi splazili skozi okno ter napadli speče domače. S krampom ali sekuro so težko ranili ženo, ki je le slučajno ušla smrti s tem, da je najhujši udarec, ki bi ji bil razbil glavo, prestregla z roko. Misleč, da je že mrtva, so jo pustili onesveščeno v postelji, nato pa so odvedli moža v kuhinjo. Kaj se je tu godilo, ne ve nihče, ker je žrtev roparjev, gostilničar Nedeljko bil najden zjutraj od sosedov le še malo živ, s popolnoma razbito lobanjo in polomljenimi udi. Roparji so na to prebrskali celo hišo, pobrali denar in izginili. Sosedje so v turek zjutraj našli žrtve roparjev ležeče v krvi. Takoj so obvestili orožnike, ki so poklicali rešilno postajo in detektive iz Maribora. Nedeljko je v bolnici takoj po prihodu umrl, žena bo pa najbrž okrevala. — Vodja mariborske policije, g. nadsvetnik Kerševan je poslal na mesto zločina dva detektiva s policijskim psom. Upati je, da bodo zvervi v človeški podobi kmalu v rokah pravice ter prejeli zaslužen kaznen.

Nezgoda osebnega vlaka. Nedeljski večerni osebni vlak Ljubljana—Maribor bi moral biti ob 10. uri v noči v Mariboru, a je pripeljal šele ob polnoči. Med potjo, in sicer proti postaji Ponikva je počila na stroju cev in se je potegnil vlak le še s težavo na postajo. Telefonirali so po rezervno lokomotivo v Celje, ki je bila k sreči zakurjena in je imel vlak le dve uri zamude.

Veliki romarski shod se bo vršil dne 28. in 29. maja na Ptujski gori. Od Male Nedelje in St. Lovrenca bo šla procesija kakor navadno že 41. leto. Zbirališče pri Moravski kapeli ob pol 5. uri zjutraj. Romarji gredo čez visoki grič, Gomilo, Senčak k Sv. Lovrencu v Slov. goricah, kjer bo sv. maša ob pol 7. uri, druga sv. maša bo v Ptuj v minoritski cerkvi okoli 11. ure. Romarji se vabijo v obilnem številu. Zvečer, 28. maja bode na Gori krog cerkve rimska procesija.

Vlom v Grušovi pri Ptuj. V noči od 5. na 6. maja je bilo vlomljeno v zidanico gospe Emilije Rak iz Celovca v Grušovi pri Ptuj. Pokradena je bila posteljina, zavese, obleka itd. v skupni vrednosti 3000 Din. Vlom so opazili naslednji dan sosedje ter obvestili orožništvo, ki pa vlomilcev še ni izsledilo.

Poškodbe vsled mraza v ormoškem sodnem okraju: V noči od 11. na 12. maja je mraz uničil v ljutomerskih vinogradih okroglo 15% letošnjega pridelka. Popolnoma so pozeble spodnje lege, znatno srednje, šparoni sem ter tja, celo v najvišjih legah. Ker je bilo zaroda povprečno le okrog 80% normala, bo poškodba po mrazu tem bolj občutljiva. V vsem okraju je popolnoma pozebel fižol, kumare in buče. Vse to se mora vnovič saditi. Silno je trpel krompir in koruza. Koruze bo letos približno ena petina. Zelo so trpele detelje, rdeča in črna, ki so bile letos izvanredno lepe. — Vsled mraza so se popolnoma vlegle in je predčasna košnja nujna.

V Šalincih pri Ljutomeru je umrla vzgledna žena in mati Franciška Slavičeva roj Karba. Svetila ji večna luč!

Naša društva.

Prosvetna zveza v Mariboru — včlanjenim društvom. Poizvedbe raznih društev, sme li finančna kontrola ob društvenih prireditvah tudi gotove prispevke za poplavljenice zahtevati, odnosno predpisovati, je finančno ravnateljstvo v Mariboru rešilo v smislu, da so prispevki za poplavljenice le prostovoljni darovi, katere smejo organi fin. uprave prevzemati in službenim potom odvajati, ne smejo pa te prispevke zahtevati. Ako bi finančna uprava od katerega društva določene prispevke za poplavljenice zahtevala, naj se dejstveni slučaj takoj javi Prosvetni zvezi v Mariboru.

V društveni vestnik. Slov. katoliško izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah. Slavju 1. maja je dalo društvo povsem prosvetni značaj. Ta pomembni dan smo ob 20 letnici župnikovanja preč. g. Jan. Vogrin posvetili g. jubilanu, da bi še mnoga leta v našem društvu pokroviteljski krepil ljudsko prosveto. Posvetili smo g. župniku dobro uspele igro »Ljudmila«, ki jo je tudi veselo občinstvo vidno zadovoljno uživalo. Za ves moralni uspeh pa gre javna zahvala gospodič. vadteljicama, ki sta bili pri negovanju igre neumorni. Slavje je končala primerna deklamacija, po kateri je društvo g. jubilanu v znak ljubezni poklonilo dehtiči šopek.

I. koncert mariborskega pevskega okrožja se je vršil v nedeljo dne 15. maja. Povdarjali smo, kako velikega pomena je tak skupen organiziran nastop naših pevskih zborov, zato so se pa posebej zbori tudi potrudili, kar so le mogli ter so s svojim nastopom pokazali, da jih vodijo spretni pevovodje in da pevci in pevke žrtvujejo veliko, da se navadajo podati pesem v vsej njeni lepoti. Moški zbor »Maribora« je zapel »Povejte ve planine« prav mogočno. Nato je prof. g. Bogovič nagovoril zbrane pevce in pevke ter občinstvo. V nagovoru je povdarjal lepoto slovenske pesmi, prosil vse, da jo ljubijo in gojijo, in to posebno po zborih in pevski organizaciji. Zbor iz Središča ob Dravi, pod vodstvom g. Filipiča, je prav občuteno zapel »Domovini« in »Naš prapor«. Opaziti je bilo, kako zna zbor lepo prehajati iz močnega v tiho petje, da obvlada pesem popolnoma. — Pevski zbor od Sv. Martina pri Vurbergu, pod vodstvom g. Novaka, je najprej zapel dve pesmi moškega zbora. Čeprav maloštevilen moški zbor, je vendar zapel tako ubrano, da je bilo res prijetno. Ko pa je nastopil mešan zbor, si je marsikdo mislil, kako pa bo zdaj, ker je bilo nekaj mlajših deklic poleg. Toda razočarani smo bili. Tako so zapele, da smo še drugi dan govorili: »Ta sopran! V Mariboru ga bi bilo težko najti!« — Moški zbor iz Konjice je nastopil s tako mladeniško navdušenostjo in zdravim, vedrim, a ubranim glasom, da ga je občinstvo z glasnimi živjivji-klici pozdravljalo. G. Smogavec, ki vodi zbor, je lahko vesel, da razpolaga s temi močmi,

ker bo ta zbor gotovo žel še lepše uspehe! — »Maribor« pod vodstvom stolnega kapelnika g. J. Gašpariča je zapel živahno Napitnico in težke, a lepe Mokranjčeve srbske narodne pesmi II. »Maribor«, okrog 55 pevcev in pevke, je s tem pokazal, da je tekem dveh let, tako se je neki glasbenik izrazil, napravil kilometerski napredek. Naj gre v tem smislu dalje, k vedno lepšim uspehom. — Vsi zbori so nastopili končno skupno, tako točno in tako ubrano, kakor da pojo že dolgo skupaj. In to bi morali slišati, kako je iz 100 grl donela lepa slovenska pesem! To bi morali slišati posebno tisti, ki so pozabili posejiti to prireditve, meneč: kaj bi, samo petje! Obisk namreč ni bil kljub reklamam niti od daleč tak, kakor ga je ta koncert zaslužil. A to zborov ni motilo. Upamo pa, da se bo tudi med nami začela zopet ljubiti pesem, kakor pesem to zasluži! Vsem pevcom in pevkam, posebno gg. pevovodjem iskrena vam zahvala! Veseli bodite, napredujte, lepo in veliko kulturno delo vršite!

Romarski izlet. Apostolstvo mož in mladeničev iz župnije Matere milosti priredi z drugimi možmi prosvetnih organizacij romarski izlet na Vnebohod Gospodov v Puščavo in Sv. Lovrenc na Pohorju. Med potjo si ogledamo elektrarno v Fali. Odhod s prvimi vlakom ob 5.38 zjutraj. Priglasje sprejema vodstvo Omladine vsaki dan od 6. do 7. ure zvečer v Cvetlični ulici 28. K prav obilni udeležbi vabi odbor, ker upamo, da dobimo polovično vožnjo, za katero smo zaprosili.

Blagoslovitev zastave. V nedeljo, 29. maja se vrši slovenska blagoslovitev nove zastave Prosvetnega društva v Melju v baziški Materi milosti. Vsa društva mariborskega prosvetnega okraja se v ljúdno vabijo k tej izredni slovesnosti v spomin Cirilovega jubileja. Odbor.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi 9. in 10. julija t. l. izlet v Rajhenburg. Polovična vožnja je dovoljena na vseh postajah proti izkaznici, katero izda Krščanska ženska zveza vsakemu udeležencu proti plačilu 5 Din. Prijave do 15. junija in denar za izkaznice sprejema predsednica g. Katarina Bauman v Cvetlični ulici 23 v Mariboru. Odhod vlakov iz Maribora se bo pravočasno objavil v »Slovencu« in »Slov. Gospodarju«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Slov. katoliško izobraževalno društvo »Skala« na G. Polskavi proslavi dne 22. maja 5 letnico ustanovitve. Spored: 1. Zjutraj ob 6. uri skupno sv. obhajilo in sv. maša. 2. Popoldne ob 2. uri slovesne večernice na to 3. ob 3. uri v Domu pri Zöhrerju pozdravni nagovor, deklamacije in petje. 6. Prosta zabava na vrtu pri domu, pri kateri sodeluje pevski in tamburaški zbor. Prijatelji našega marljivega in vztrajno delujočega društva, pridite v obilnem številu, da tako podprete našo nadebudo in požrvalno mladino pri dobri stvari. Bog živi!

Mala Nedelja. Smeš je zdravju potreben. Zato pridite v nedeljo, 22. maja vsi v Društveni dom. Nastopita Pat in Patachon kot milijonarja. — Tiskanje bankovcev. Predstave: ob 3. uri in zadnja ob 7. uri zvečer.

Kapela pri Radencih. Naše Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 22. maja popoldne, ob 5. uri v zdraviliški restavraciji gosp.